

Москалюк Г. О.
доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

Волчек Р. М.
доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

Копитовська А.
доцент факультету економіки та менеджменту
Академія прикладних наук імені Стефана Баторія
м. Скерневиці, Польща

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Складні умови, в яких опинились заклади вищої освіти (ЗВО) України у 2022 році, здійснюють негативний вплив на стан розвитку вищої освіти в державі. Саме діяльність викладача, роль якого постійно має підвищуватись у сучасних умовах, направлена на інтелектуальний розвиток нації та формування професійної компетентності фахівця.

Загальним питанням організації та методики викладання економічних дисциплін приділяється достатньо уваги серед науковців. Так, М.В. Артюшина, наприклад, досліджувала різноманітні аспекти інноваційно-зорієнтованого навчання студентів, Л.О. Савенкова – формування комунікативної компетенції педагогів в умовах економічних ЗВО, Г.М. Романенко – чинники результативності самостійної роботи студентів економічних університетів, Г.О. Ковальчук – формування професійних педагогічних умінь, В.В. Завірюха – формування здатності студентів до професійного самозростання в умовах інноваційного навчання в економічному ЗВО тощо.

На нашу думку, особливої уваги заслуговують проблемні аспекти підготовки здобувачів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», особливо в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів та воєнного стану. Забезпечення якісного викладання облікових дисциплін передбачає використання сучасних педагогічних практик та технологій, активних форм і методів викладання, у тому числі індивідуального та самостійного навчання, які мають сприяти підвищенню ефективності підготовки здобувачів з бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та аудиту.

Мета даного дослідження полягає у встановленні особливостей навчально-пізнавальної діяльності студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» у ЗВО України.

Одним із основних завдань навчального процесу у закладах вищої освіти, які здійснюють підготовку з економічних спеціальностей, є цілеспрямована і планомірна підготовка майбутніх спеціалістів до професійної діяльності у сучасному суспільстві [1, с. 102].

Як відомо, найчастіше у ЗВО під час навчання в цьому процесі беруть участь дві головні сторони: це викладачі та здобувачі освіти, тому їх діяльність справедливо виступає об'єктивною характеристикою навчального процесу. Головна увага та діяльність викладачів зосереджена на управлінні навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів, які в процесі навчання отримують теоретичні знання, надбають практичні уміння та навички та інші компетенції. Усі учасники навчально-пізнавального процесу функціонують у системі, яка розвивається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Ця діяльність для сучасного здобувача освіти професійно направлена, вона специфічна за своєю метою, умовами, мотивами.

На нашу думку, враховуючи особливості спеціальності 071 «Облік і оподаткування», процес навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти цього напрямку у вищій школі можна представити наступним чином (рис. 1).

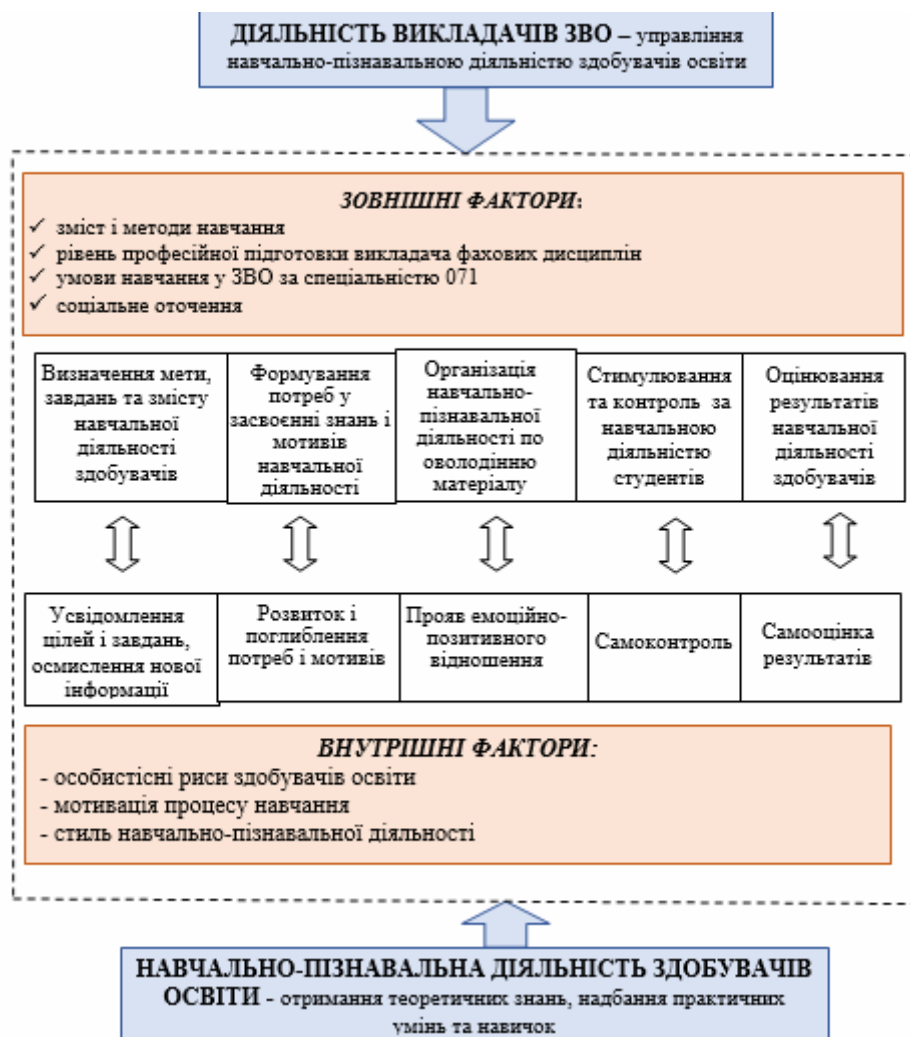

Рис. 1. Процес навчально-пізнавальної діяльності за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»
Джерело: складено на підставі [1, с. 103]

До внутрішніх факторів нами віднесено особистісні риси здобувачів освіти. Мається на увазі їх темперамент, емоційний інтелект, мислення, характер, пам'ять, пізнавальні можливості та особисті здібності, самомотивацію, попередній досвід, рівень теоретичних знань тощо. Серед зовнішніх факторів виділяємо: зміст і методи навчання, рівень професійної підготовки викладачів фахових дисциплін, умови навчання у ЗВО, соціальне оточення тощо.

Роль викладача фахових дисциплін зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» набуває значущості, оскільки вони готують майбутніх фахівців до функціонування в умовах сучасного та дуже динамічного суспільства, що забезпечує їх становлення як активних суб'єктів змін та інновацій, здатних до самостійної ініціації та реалізації управлінських рішень. Роль професійного викладача підвищується, оскільки вони працюють в умовах постійних змін законодавства, методичних підходів в обліку, впровадження міжнародних стандартів обліку та звітності тощо. Все це потребує від викладача серед іншого також спрямовувати діяльність здобувачів на активізацію їх самостійної пізнавальної роботи, на здатність до самовдосконалення, до «навчання протягом життя».

Педагогічна діяльність викладача фахових дисциплін за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» має певні особливості, які необхідно врахувати при забезпеченні якості вищої освіти на всіх рівнях здобуття вищої освіти:

- цікаво і правильно обрати зміст та внутрішню логіку побудови лекційних та практичних занять для забезпечення необхідної якості викладання та засвоєння матеріалу, а також здобуття практичних навичок. Це особливо актуально при підборі програмного забезпечення автоматизації облікової роботи у навчальних цілях;

- навчити здобувача правильним вчинкам у нестандартних чи дискусійних ситуаціях, висловлюванню власної експертної думки щодо різних сценаріїв господарської діяльності суб'єктів господарювання, вмінню обрати оптимальний варіант дій;

- розвивати у здобувачів вміння самостійно діяти, оскільки їх майбутня робота буде мати виключно самостійний характер, особливо це актуально в умовах малого бізнесу, де на підприємствах практикують в однім працівникові поєднувати виконання обов'язків різних фахівців (бухгалтер, економіст, аналітик, менеджер);

- вміти використовувати під час викладання власний досвід практичної діяльності задля підвищення практичної спрямованості занять та зацікавленості здобувачів освіти;

- встановлюючи необхідне поєднання навчальної роботи з процесом наукового пізнання, вміти замотивувати студентів до такої діяльності, наприклад, до участі у круглих столах, тренінгах, наукових конференціях, до активізації досліджень у вигляді статей (тез) у наукових журналах, збірниках тощо;

- розуміти необхідність донесення до студентів специфічних знань в сфері майбутньої професійної діяльності, зокрема концептуальних принципів професійної етики бухгалтерів та аудиторів, ключових положень стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та іншого;

- вести викладацьку діяльність з орієнтацією студентів на постійно мінливі умови, коли постійно змінюються норми законодавства, на безперервне підвищення кваліфікації бухгалтера, формування його інформаційної культури, розвиток критичного мислення тощо.

Таким чином, у сучасних умовах головним завданням ЗВО та зокрема кафедри, що готує здобувачів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», є формування такого процесу навчально-пізнавальної діяльності, який забезпечить майбутньому фахівцю не тільки можливість здійснювати традиційні облік, аналіз, контроль та аудит, зосереджуючись на проблемі збереженні активів підприємства, а й впроваджувати стратегічні заходи для підвищення ефективності розвитку підприємства в майбутньому, налагодження системи автоматизації обліку, вести облік з метою оптимізації податкових розрахунків, надавати податкові, аналітичні, економічні консультації тощо.

Список використаних джерел:

1. Москалюк Г. О., Чернецька О. Ю. Напрями вдосконалення системи викладання облікових дисциплін у вищих навчальних закладах економічного спрямування. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2015. Вип. 7. С. 101-107.